

DESCRIPCIÓ DEL FONS PERSONAL D'ANTONI PONS PASTOR.

1. ÀREA D' IDENTIFICACIÓ.

- 1.1. **Codi de referència:**ES.
- 1.2. **Nom:**Fons documental d'Antoni Pons Pastor.
- 1.3. **Dates extremes de creació:** 1896-1976.
- 1.4. **Nivell de descripció:** Fons documental.
- 1.5. **Volum:** 20 caps i 7 fitxers.

2. ÀREA DE CONTEXTUALITZACIÓ.

2.1. Nom del creador

Pons Pastor, Antoni (1888-1976).
Palma de Mallorca, Illes Balears, Espanya.

2.2. Historia biogràfica.

El creador d'aquest fons documental va ser Antoni Pons Pastor, prevere i historiador nascut a Palma de Mallorca l'any 1888, ciutat on va morir el 1976. De família de Sóller, la seva mare era germana del vicari de la parròquia de Sóller, Josep Pastor, i eren popularment coneguts com de Can Fiquet. Va ingressar al Seminari Conciliar de Sant Pere de Palma el 1903 i era ordenat prevere el 1913. Va realitzar serveis parroquials a Estellencs, la Soledat i el Molinar i va exercir el càrrec de notari eclesiàstic a Puigpunyent. També va estudiar Magisteri i va dedicar-se a l'ensenyament durant molts d'anys, va regentar el Secretariat Social Episcopal, i va treballar en la Biblioteca i la Secretaria Episcopal.

Mossen Antoni Pons va tenir una formació autodidàcta a l'estudi històric, sobretot va estar interessat per la història medieval, i va ser un gran aficionat a la sociologia, el folklore i l'apologètica religiosa. Va participar a diversos congressos, com el Congrés d'Estudis Socials, 1946, el Congrés de la Corona d'Aragó, 1952 i el Congrés Internacional Ramon Llull, 1962. Va ser membre de Consejo Superior de Investigaciones Científicas, magister i soci fundador el 1935 de la *Maioricensis Schola Arqueològica* i va guanyar la Medalla de Plata de la Ciutat de Palma (1955). Col·laborà amb M. Alcover al setmanari *L'Aurora* i publicà nombrosos articles a la premsa de Palma, sobretot a *La Almudaina* i també a *La Última Hora*.

Mossen Pons va tenir relació amb Jordi Rubió i Balaguer, el pare Batllori, Baltasar Porcel i amb l'editorial Barcino i Casacuberta

Antoni Pons tenia una ideologia nacionalista i el juny de 1936 signà la Resposta al missatge dels catalans. Publicà articles d'investigació a revistes especialitzades com el *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*, *Estudios Lulianos*, *Estudis Universitaris Catalans*, *Hispania* i *Sefarad*.

Va participar a la *Historie du Commerce de Marseille* coordinada per Bousquet i Baratier, a l'homenatge d'Antoni Rubió i Lluch el 1936 i publicà un gran nombre d'obres i documents sobretot sobre l'època medieval. (Les obres estan ressenyades al punt de la bibliografia). Quan va morir treballava en un llibre sobre teatre i estava preparant una biografia de Jaume II de Mallorca i *El gremis de Mallorca*, i no li va donar temps a ordenar tot el que estava fent, per això varen quedar inèdites algunes obres com: *Història de Mallorca*. Vol.VIII, *Biografía del Ilmo. y Rvsmo. Bernat Nadal*

Crespí. Bisbe de Mallorca 1745-1818, Biografia de don Mateu Obrador , Estils de les Cúries de Mallorca. S. XIV-XV. Estudi crític.

2.3. Història de la custòdia.

Tota la documentació ha estat produïda per Antoni Pons per a la realització de les seves múltiples obres d'investigació històrica i així com també per a la resta dels seus escrits. Per tant, aquest fons en primera instància va pertànyer al seu productor i estava ubicat al domicili d'aquest al carrer Monterrei, núm 14 de Palma. Després de la seva mort , l'any 1976, aquest fons fou conservat al mateix lloc.

2.4. Forma d'ingrés.

El fons documental va ser donat per al seu productor a l'Institut d'Estudis Catalans i té una ubicació provisional a la Universitat de les Illes Balears.

3. ÀREA DEL CONTINGUT I DE LA SEVA ESTRUCTURA.

3.1.Envergadura i contingut.

El fons consisteix en documentació diversa produïda i replegada per Antoni Pons per a la realització de les seves obres i també hi ha referències de premsa de temes que l'interessaven. El fons està compost per nou sèries documentals ,la primera, les fitxes de referències, que està composta per distints tipus de fitxes on s'hi apunten referències bibliogràfiques i de buidatge documental, la majoria dels documents buidats són de l'Arxiu del Regne de Mallorca (A.R.M), més concretament de les sèries documentals: Lletres Reials, Lletres Comunes, Extraordinari de Lletres Comunes, Testaments dels Jurats, Suplicacions i els *Còdex dels Reis*, *Sant Pere i Roselló Vell*.També hi ha referències de documents de l'Arxiu Capitular de la Seu de Mallorca, on va realitzar un buidatge documental del *Llibre Vert i Llibre de la Cadena*, entre d'altres.També hi ha un altre tipus de fitxa que consiteix en un vocabulari.

Una altra sèrie documental està composta per les anotacions que realitzava Antoni Pons per la realització de les seves obres, la majoria d'elles referides a temes relacionats amb la història de Mallorca. A la tercera sèrie es poden trobar els esborranys de les distintes obres escrites per Antoni Pons, tant les obres editades com algunes inèdites. La quarta sèrie documental està formada pels originals de *La història de Mallorca* (1963-1972), és a dir la versió manuscrita definitiva d'aquesta obra abans de ser impresa. La cinquena sèrie consta d'un grup de transcripcions de documentació diversa, d'aquesta convé destacar l'epistolari de Mario de Pasa sobre Ramon Llull i el de Tomàs Aguiló . La sisena sèrie està composta per làmines i gravats que varen ser utilitzats per a la il.lustració de les seves obres. També hi ha fotografies personals d'Antoni Pons i altres de personatges de certa rellevància en el panorama cultural de Mallorca de la primera mitat del segle XX. La setena sèrie documental consta dels manuscrits dels sermons d'Antoni Pons, i també notes i guions de les seves conferències i discursos. La vuitena sèrie està formada per retalls de premsa de temes que l'interessaven, sobretot referits a la història de Mallorca i sobre el panorama cultural català i balear.També es poden trobar retalls de premsa que fan referència als escrits i obres d'Antoni Pons, així com, retalls de rondalles i articles d'opinió escrits baix els psedònims de Modest de Sou, per les rondalles i Baleo pel articles d'opinió. Finalment, la darrera sèrie està composta per materials i documentació de tipus divers.

3.2.Sistema d'ordenació documental.

Quadre de classificació del fons documental d'Antoni Pons Pastor (1896-1976)

1.SÈRIE DE FITXES DE REFERÈNCIES.

- 1.1.Subsèrie de fitxes de referències bibliogràfiques i de buidatge documental de temes referents a la història de Mallorca.
- 1.2. Subsèrie de fitxes de referències a escriptors i artistes de Mallorca.
- 1.3. Subsèrie de fitxes per a la realització d'un índex toponomàstic.
- 1.4. Subsèrie de fitxes de vocabulari.
- 1.5. Subsèrie de fitxes de toponímia de Palma.

2. SÈRIE D'ANOTACIONS I MATERIALS PER A LA REALITZACIÓ OBRES.

3. SÈRIE D'ESBORRANYS D'OBRES.

- 3.1. Subsèrie d'esborranys d'obres inèdites o en preparació.
- 3.2. Subsèrie d'esborranys obres publicades.
- 3.3. Subsèrie d'esborranys d'història de Mallorca.

4. SÈRIE D'ORIGINALS HISTORIA DE MALLORCA.
5. SÈRIE DE TRANSCRIPCIÓ DE DOCUMENTS.
6. SÈRIE DE MATERIAL GRÀFIC.
 - 6.1. Subsèrie de material gràfic divers.
 - 6.2. Subsèrie de fotografies i gravats de personatges.
7. SÈRIE DE SERMONS, DISCURSOS I CONFERÈNCIES.
8. SÈRIE DE RETALLS DE PREMSA.
9. SÈRIE DE DOCUMENTS DIVERSOS.

4.ÀREA DE LES CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS.

4.3.Llengua dels documents.

La majoria de la documentació està escrita en català, però també hi ha molta escrita en castellà i la pràctica totalitat d'aquesta és manuscrita.

4.4.Característiques físiques.

L'estat de conservació de la documentació és regular, ja que hi ha molts de documents que han estat afectats per insectes i altres han estat molt doblegat i s'han romput algunes parts.

5. ÀREA DE DOCUMENTACIÓ ASSOCIADA.

5.4.Bibliografia.

Antoni Pons Pastor va ser un autor molt prolífic i va escriure nombrosos articles y llibres durant la seva vida. La consulta d'aquestes obres permet comprendre el perquè de molta de la documentació de l'arxiu, així com completar la seva biografia .

- CORTÈS I CRUELLS, R.I. *De la guerra de successió espanyola : aportació a la història de Mallorca* . Introducció per Antoni Pons i Pastor ; dibuix a ploma per Maria de la Concepció Cortès. Palma de Mallorca : [s.n.], 1962.
- FALISCUS, GRATIUS. *Cynegeticon* : poema de caça . Traducció per Antoni Pons. Separata de *Revista de la nostra terra*, 1930, num. 35.
- FERRER GIBERT, P. *Mallorca : biografías. Tradiciones. Paisajes* . Pròleg d'Antoni Pons. Palma de Mallorca : Ereso, 1949.
- JANER MANILA, G.Breu record a Mossen Antoni Pons, l'home que no havia tengut temps de posar ordre. *Lluc*, 1985, num.665.
- MIRALLES, J.Entrevista a Mossen Antoni Pons.*Lluc*, 1971, num.599.
- OLESA, F. DE. *Obra del meyspreu del món en cobles feta per lo honorable Francesch de Olesa novament estampada l'any 1540*. Nova edició a cura d'Antoni Pons. Palma: La Nostra Terra, 1931.
- PONS PASTOR, A. *Antiguas historias. Palma a finales del siglo XVIII. Pequeña historia del alumbrado público*. Palma de Mallorca : Clumba, 1950.
- PONS PASTOR, A.*Apuntacions de Història local. (1793-95)*.
- PONS PASTOR, A.*Assaig històric sobre el folklore a Catalunya i a Mallorca*.
- PONS PASTOR, A. Beatriz de Pinós i l' Estudi General. *Estudios Lulianos*, 1975, vol. 19,
- PONS PASTOR, A.*Besllums : narració històrica de la XVII centúria* . Palma de Mallorca: Imprenta de Mossen Alcover, 1951.
- PONS PASTOR, A.*Breve historia de Mallorca* . Col. Panorama balear. Monografías de arte, vida, literatura y paisaje, 9. [Palma de Mallorca] : [s.n.], [1952].
- PONS PASTOR, A.*Carles V a Mallorca i l'expedició d'Alger* . Palma de Mallorca : Tip. Amengual i Muntaner, 1936.
- PONS PASTOR, A.*Constitucions e ordinacions del Regne de Mallorca*. Palma de Mallorca: Estampa d'en Guasp, 1932-1934.

- PONS PASTOR, A.*Dietari del Dr. Fiol : memories de don Joaquim Fiol, de Mallorca, doctor en drets, que comprenen de l'any 1782 fins en 1788*, Palma de Mallorca ,Societat Arqueològica Luliana, 1933-1935.
- PONS PASTOR, A.*Don Pere d'Alcàntara Penya : conferències llegides amb motiu del centenari del seu naixament, en el "Museu Diocesà" de Mallorca* ,Sóller : Imp. de J. Marqués Arbona, 1923.
- PONS PASTOR, A.*Dos estatuts del govern de Mallorca : 1398-1440*, Palma de Mallorca: Espampa d'en Guasp, 1931.
- PONS PASTOR, A. Dos personajes celebres mencionados por Turmeda en sus "cobles"(El cardenal Rosell y Fray Juan de Fornells) . *Separata d' Argensola*, I Trimestre 1952, T.III, num. 9.
- PONS PASTOR, A.*Dos sermons lul.lians inèdits de Mn. Costa i Llobera*.1928
- PONS PASTOR, A.*El conquistador y Malloca*. Col. Panorama balear. Monografías de arte, vida, literatura y paisaje, 73, [Palma de Mallorca] : [s.n], DL1958.
- PONS PASTOR, A. Els gremis . *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul.liana*, num. XX,XXI, XXII, XXIII.
- PONS PASTOR, A.El reino privativo de Mallorca. Jaime II . A MASCARÓ PASARIUS, J. *Historia de Mallorca*. Palma de Mallorca: Vicente Colom., 1978, vol. III.
- PONS PASTOR, A.*Els reis de la casa de Mallorca* . Barcelona : Barcino, 1957.
- PONS PASTOR, A. *En Quadrado a Madrid. (Epistolari 1841-46)*.
- PONS PASTOR, A. Erección del Call de Inca de Mallorca: su lenta y fatigosa gestación (siglo XIV). *Separata de Sefarad*,1955, num. 15.
- PONS PASTOR, A.*Formació de la dona al segle XVIIIe*.
- PONS PASTOR, A.Fra Mario de Passa : lul.lista i bibliòfil .A *Homenatge a Antoni Rubió i Lluch : miscel.lània d'estudis literaris, històrics i lingüístics* , Barcelona : [s.n.], 1936.
- PONS PASTOR, A.*Historia del Reino de Mallorca : instituciones, cultura y costumbres siglos XII-XVII*. Nota preliminar de Luis Ripoll. Palma de Mallorca: [Gráficas Miramar], 1963-1972.
- PONS PASTOR, A.*La banca Mallorquina en temps de Ferran el Catòlic*. Palma de Mallorca: 1962.
- PONS PASTOR, A.*La espada en Mallorca en el siglo XIV*. Palma de Mallorca: 1951
- PONS PASTOR, A.*Llibre del Mostassaf de Mallorca*. Palma de Mallorca: C.S.I.C. Escuela de Estudios Medievales, 1949.
- PONS PASTOR, A.*Lluminària i Rotulació a la Ciutat de Mallorca (1795)*.
- PONS PASTOR, A.*Los halcones de Mallorca en el siglo XIV*. Col. Panorama balear. Monografías de arte, vida, literatura y paisaje, 67. [Palma de Mallorca] : [s.n.], [1956].
- PONS PASTOR, A.*Los judios del reino de Mallorca durante los siglos XIII y XIV*. 2vol.Palma de Mallorca :Miquel Font, 1984, (1958).
- PONS PASTOR, A. Los judios del reino de Mallorca durante los siglos XIII y XIV. *Hispania*,1960 separata num. 63-65.
- PONS PASTOR, A.*Mossèn Ildelfons Rul.lan i el "Quixot" : esbos biogràfic* : Palma de Mallorca , Graf. Miramar, 1969.
- PONS PASTOR, A.*Mossèn Mateu Gelabert ferm apologista de Ramon Llull*.1962.
- PONS PASTOR, A.*Ordinacions gremials i altres capitols a Mallorca : segles XIV-XV*.Palma de Mallorca : Estampa de'n Guasp, 1930.

- PONS PASTOR, A. *Parlament de gracies d'Antoni Pons fet en el dinar homenatge que li fou ofert pels deixebles, amics i lectors, el 6 d'octubre de 1951*, Palma de Mallorca : [s.n.], 1951.
- PONS PASTOR, A. Pere d'Alcantara Penya. *Catalana . Revista*, 1926, vol .X.
- PONS PASTOR, A. *Pregons del XVI segle a Mallorca : trelladats mot a mot de l'original i ara estampats ambun proemi* . Palma de Mallorca : Estampa de ca'n Guasp, 1929.
- PONS PASTOR, A. Record de Mateu Obrador. *Ferias y Fiestas. San Agustín de Felanitx*, Felanitx, 1967.
- PONS PASTOR, A. *Règim polític de Mallorca al segle XIVe. segons un document coetani*. Palma de Mallorca: Est. de C'an Guasp, 1928.
- PONS PASTOR, A. Un ascensor desalmado. *Memoria de la Academia mallorquina de estudios genealógicos* , març. 1954. num. 4-5
- PONS PASTOR, A. *Un converso aragonés Nicolàs de Gracia en Mallorca*.1952.